

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΘ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Ἀθήνα, 15 τοῦ Ἀπριλίη 1922

ΑΡΙΘ. 759 (ΦΥΛ. 8)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ANDRÉAS LATZKO : Οἱ ἄνθρωποι κατηγοροῦν.

K. XATZHOYIAYOY : Ἀνέκδοτα γράμματα πρὸς τὸν Ντίντριχ.

L. FRANK : Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλός.

KYPOY ΔΑΝΕΖΗΣ : Κυριακία.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ : Νεοελληνική φιλολογία. — Ξένη φιλολογία. — Ἡ κοινή γνώμη — Περιοδικά. — Χωρὶς γραμματίσσημα.

ANDRÉAS LATZKO

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ

Ὁ Οὐγγαρέζος συγγραφέας Andréas Latzko, πού ἡ φήμη του σήμερα ἔχει ἀπλωθεῖ σ' ὅλο τὸν κόσμο, εἶναι ὁ συγγραφέας πού γέννησε ὁ μεγάλος ὁ πόλεμος. Πολέμησε ὡς ἀξιωματικός καὶ σὰ γύριος ἀπὸ τὸ Μέτωπο κάθισε κ' ἔγραψε μὲ ὅλη τους τὴν ὠμή πραγματικότητα καὶ μᾶλλον ἀνθρώπινο πόνον τὰ ὅσα εἶδε. Ἐδῶ ἔγινε γνωστός ἀπὸ τὸ θαυμάσιο βιβλίον του: «Οἱ ἄνθρωποι ἐν πολέμῳ» πού τὸ μετάφρασε ὁ Ἀγγέλης καὶ τῷ βγαλε ὁ Γ. Βουσιλείου. Πολὺ ἀνώτερο εἶναι τὸ ρομάντζο του «Οἱ ἄνθρωποι κατηγοροῦν», πού παρακάτου δίνουμε ἕνα κομμάτι του. Τὸ ρομάντζο πλέκεται γύρω στὴ στρατιωτικὴ ζωὴ τοῦ πιανίστα Γκάτσκη, πού ἡ ἀγαπητικιά του, μιὰ τραγουδίστρα τῆς αὐτοκρατορικῆς ὀπερας τοῦ Βερολίνου, ἀπὸ ὑπερβολὴ καὶ πιατριωτισμὸ τὸν παρακίνησε νὰ πᾶι νὰ καταταχθεῖ ἐδελοντής. Ὑστερ' ἀπὸ λίγες βδομάδες, καὶ πρὶν ἀκόμα φύγει γιὰ τὸ Μέτωπο, μιὰ Κυριακὴ, πού παύειν ἄδεια, πᾶει μ' ἕνα σύντροφό του, τὸ ζωγράφον Βάλλερ, στὸ σπίτι τῆς Ματίλντης, ὅπου γίνεται ἡ παρακάτου σκηνή.

Σιωπηλοὶ, βυθισμένοι κ' εἰς δυὸ στοὺς στοχασμοὺς τους, περᾶσανε τίς γεμάτες κόσμον συνοικίες, πηδῆσανε σ' ἕνα τράμ, δίχως νὰ πῶνε λέξη, καὶ μονάχα ξαναζυγώσανε σὰν ἀνεβαίνανε τὰ σκαλιὰ πεῦφερναν στὸ διαμέρισμα τῆς Ματίλντης. Στὸ δεύτερο πάτωμα περᾶσανε μπρὸς ἀπὸ μιὰ πόρτα, πού εἶχε μιὰ πλάκα ἀπὸ μαυρισμένο χαλκὸ μὲ τὸνομα τοῦ Γκάτσκη ἐπάνω. μὰ αὐτὸς ἔστρεψε ἀπ' τὴν ἄλλην καὶ μονάχα μὲ τὴ φαντασία του χάρηψε τὰ βιβλία του πού εἶτανε κει μέσα ἀραδιασμένα, τοῦ φάνηκε πὼς κάποια ἀγκυλιὰ ἀνοιγότανε πρὸς αὐτόν, καὶ σὺρθηκε ἴσασε τὸ ἄλλο κεφαλόσκαλο, κρατώντας τὸν ἀνυπόμονο Βάλλερ καὶ ψιθυρίζοντας.

— Μὰ μὴν περπατᾶς τόσο γλήγορα!

Μὰ κατὰ βᾶθος καμάρωνε. Ἐνα χαμόγελο τὸν ἐλάφρωνε. Κ' οἱ ἄλλοι λοιπὸν πηγαίνανε πρὸς αὐτήν, σὰ σὲ μιὰ δύναμη ἐξουσιαστικὴ, καὶ δὲν μπόρῳσε

νὰ τῆ δεῖ κανεὶς μιὰ φορὰ δίχως νὰ νιώσει τὴν ἀνάγκη νὰ ξαναπᾶει πρὸς αὐτὴν σὰ σὲ προσκύνημα!

Χωρὶς ἀμφιβολία ὁ μικρὸς δόκιμος θὰ εἶτανε πιά κει πάνω.

— Γιατὶ λοιπὸν δὲν ἀνεβαίνεις; τονὲ ρώτησεν ὁ Βάλλερ, σκυμένος πάνω ἀπὸ τὸ κάγκελο τῆς σκάλας.

— Ἐρχομαι, ἔρχομαι. Χτύπησε τὴν πόρτα, τοῦ ἀπάντησε, μὲ λεπτὴν εἰρωνεία.

— Ρίχνονται σαυτὴν σὰν παιδιὰ σὲ Χριστουγεννιάτικο δέντρο, συλλογιζότανε μὲ περηφάνεια. Κι ἀλήθεια ἀκούστηκε ἕνα μακρὸ, στριγγὸ κουδούνισμα, σὰ γιὰ τὸ μοῖρασμα τῶν δώρων.

Στὴν ἀντικάμαρα, πλάι ἀπὸ τὸ μαντῦα τοῦ δόκιμου, φαινότανε ἕνα πανωφόρι ἀπὸ γούνομα καὶ μιὰ ρεπούμπλικα μὲ τριμένο γῦρο.

— Αὐτὸς ὁ καταραμένος Ντόρντορφ δὲν ξεκολλοῦσε ἀπὸ τῶ, μούγκρισεν ὁ Γκάτσκη. Ὁ Βάλλερ χαμογέλασε μὲ κουρασμένο ὕφος. Θᾶχουμε συζήτηση μέσα, συλλογίστηκε σηκώνοντας τοὺς ὤμους του. Καὶ τὴν ὥρα ποῦδγαζε τὸ μαντῦα του, μεῦδυμο τόνος εἶπε.

— Μὲλ' αὐτὰ πρέπει νὰναὶ πολὺ ἀφοσιωμένος. Κάθε Κυριακὴ τονὲ διώχνουν καὶ ξανάρχεται σὰ νὰ μὴν ἔγινε τίποτα.

— Ὁ Γκάτσκη ἔκανε ἕνα καταφρονητικὸ κίνημα. Πάντα τοῦ καθότανε στὸ στομάχι αὐτὸς ὁ κύριος θεῖος. Ἀπὸ τότε πού ἄρχισε ὁ πόλεμος συγκρατιότανε μὲ κόπο γιὰ νὰ μὴν πετάξει ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα αὐτὸ τὸ γέρο φαγᾶ. Εἶχε ἀλήθεια κάποια μακρινὴ συγγένεια μὲ τὴ Ματίλντη, μὰ πραγματικὰ ἐμμεταλλευότανε τὸ χουβαρνταλικὴ της. Πολὺ περσότερο ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγένειας, τὸν τραβούσαν τὰ πλουσιοπάροχα τραπέζια της, τὰ τζαμπατζίδικα εἰσιτήρια στὴν ὀπερα, καὶ ὅλες ἐκεῖνες οἱ ποικίλες διασκέδασες πού ἕνας κατώτερος ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος, καὶ ὅταν ἀκόμα ἡ γυναῖκα του ἔχει πε-